

найбільш складною в процесі розслідування жорстокого поводження з тваринами. Така ситуація зазвичай має місце тоді, коли труп тварини був виявлений членами зоозахисних організацій чи звичайними перехожими. В такому випадку необхідно ретельно оглянути місце виявлення трупа тварини та прилеглу до нього територію для виявлення слідів та знарядь вчинення злочину, а також інших предметів, які можуть в подальшому вивести розслідування на особу злочинця; провести огляд трупа тварини, та призначити судово-ветеринарну експертизу, вжити всі необхідні заходи для пошуку особи злочинця.

Таким чином в кожному конкретному випадку слідча ситуація має індивідуальний характер, так як залежить від обставин, які склались в певних умовах вчинення злочину, та в подальшому може змінюватись в залежності від появи нової доказової інформації, яка має значення для кримінального провадження.

Оцінка слідчої ситуації на початковому етапі розслідування жорстокого поводження з тваринами та висунення на її основі слідчих версій дозволить слідчому в подальшому обрати найбільш правильний варіант методики розслідування, що забезпечить швидке і повне розкриття злочину та притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Волобуєв А.Ф. Механізм злочину та його зв'язок з концептуальними положеннями криміналістики: монографія. Кривий Ріг. Вид. Р.А. Козлов, 2019. 122 с
2. Шепітько В.Ю. Криміналістика. Криміналістическая тактика и методика расследования преступлений: учебник. Х.: Одиссей, 2001. 528 с
3. Чернявський С.С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства: дис. докт. юр. наук. Київ, 2010. 610 с.
4. Хижняк Є.С. Типові слідчі ситуації при розслідуванні статейних злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 4. С. 197–199.

Сьоміна Інна Василівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕСУВНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЛАБОРАТОРІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Сьогодні в Україні перспективи розвитку криміналістичної техніки в розслідуванні, розкритті та попередженні кримінальних правопорушень мають важливе значення. У зв'язку із цим, особлива увага звертається на

розробку спеціальних науково-технічних засобів та методів щодо попередження кримінальних правопорушень, у тому числі, так званих пересувних криміналістичних лабораторій (далі – ПКЛ).

Існує також нагальна потреба в налагодженні належної взаємодії між техніко-криміналістичними підрозділами органів досудового розслідування Національної поліції та підрозділами Експертної служби МВС України, удосконаленні відповідної нормативно-правової бази, ужиття заходів щодо поліпшення стану технічного оснащення відповідних установ.

В загальному, спеціалізована пересувна лабораторія – спеціалізований автомобіль Експертної служби МВС, оснащений необхідним обладнанням, призначений для роботи групи працівників Експертної служби МВС, які володіють спеціальними знаннями та навичками застосування криміналістичних та технічних засобів при проведенні ОМП.

Спеціалізована пересувна лабораторія поділяється на: криміналістичну, автотехнічну, вибухотехнічну та інші, обумовлені потребами експертної практики [1].

Пересувна криміналістична лабораторія (ПКЛ) – автомобіль спеціального призначення (як правило, мікроавтобус) із розміщеним у його кузові комплексом приладів і апаратів, різними криміналістичними комплектами для отримання криміналістично значущої інформації з банків даних безпосередньо на місці події з метою розкриття кримінальних правопорушень по гарячих слідах тощо. Останнім часом використовуються автомобілі імпортного виробництва високої прохідності (наприклад, «Mazda»).

ПКЛ дозволяє скоротити час огляду і допомагає досить швидко створити об'єктивну цифрову модель місця події. Лабораторія при проведенні слідчих (розшукових) дій (огляду, слідчого експерименту) дозволяє отримувати:

- високу продуктивність і точність вимірів;
- можливість оперативного розгортання і установки;
- виконання різних форм вимірів при відсутності освітлення;
- сканування слідів в приміщенні, а також сканування різних слідів кримінального правопорушення ззовні;
- захист від редагування і внесення змін документів.

В Україні успішно застосовується зарубіжний досвід, щодо використання спеціальної криміналістичної техніки. Наприклад, уже чотири роки поспіль фахівці Експертної служби МВС України застосовують відео-спектральні компаратори британської компанії для дослідження документів: паспортів, посвідчень водія, банкнот тощо [2].

Під час виявлення відбитків пальців рук до системи пересувної лабораторії на будь-яких поверхнях доцільно було б застосовувати технологію Identicator, що знайшла застосування в апаратах і програмних продуктах цілої низки виробників в тому числі: Unisys,

Compaq, IBM, Dell Computer і NEC, яка була розроблена у співпрацях Identix з Motorola [4].

Також, до складу ПКЛ було б доцільно впровадити систему розпізнавання мови для чіткого розуміння осіб з дефектами мовлення, а також ідентифікації особи за голосом.

Усі інші наявні укомплектовані пристрої та допоміжні засоби потрібно оновити до найсучасніших вимог та потреб при розслідуванні кримінальних правопорушень, адже зібрані докази – це рушійна сила у кримінальному провадженні та фундамент для побудови слідчих версій.

На жаль, ПКЛ є тільки в підрозділах НДЕКЦ при МВС України в областях і обласних прокуратурах і тому використовуються, як правило, тільки для виїздів на місця тяжких і резонансних кримінальних правопорушень [3].

Мобільний комплекс науково-технічних засобів для слідчо-оперативної групи, на нашу думку, повинен комплектуватися таким чином, щоб будь-який спеціаліст (криміналіст, автотехнік, пожежотехнік, біолог тощо), включений до складу СОГ, навіть у розпалі слідчої дії, міг би знайти там усі необхідні для належного виконання своїх обов'язків науково-технічні засоби [5].

У цьому зв'язку цілком прийнятна пропозиція В. В. Бірюкова про створення, крім ПКЛ, спеціалізованих автомобілів з комплектами науково-технічних засобів, що знаходилися б в оперативному підпорядкуванні чергового по міськрайоргану і призначалися для створення належних умов для роботи всіх учасників слідчої дії, а не визначеної категорії, нехай навіть найкваліфікованіших співробітників. Такий автомобіль можна було б назвати «мобільним комплексом науково-технічних засобів для слідчо-оперативної групи» (МКСОГ).

Отже, використання пересувних криміналістичних лабораторій мають досить високе значення при розслідуванні кримінальних правопорушень, адже це дає змогу ефективно зібрати всю необхідну доказову інформацію з точністю, обґрунтованістю, об'єктивністю та достовірністю, а експерти на високому науковому рівні можуть проводити різні види експертиз.

Список використаних джерел:

1. Наказ МВС України №1339 від 03.11.2015 «Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1392-15>.

2. Експертна служба МВС України. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр. Стаття «На «озброєнні» URL: <https://dndekc.mvs.gov.ua>.

3. Наказ МВС №1343 «Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України» від 03.11.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

4. Article by Margaret Quan: «Motorola, Identix show fingerprint ID solution». URL: https://www.eetimes.com/document.asp?doc_id=1140676.
5. Митна справа України: підручник / Пашко П.В. та ін. Ірпінь. Університет ДФС України. 2017. 442 с.

Щербанюк Васирина Михайлівна,
ад'юнк特 заочної форми навчання кафедри
криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКИЙ ВЧИНИВ ВТЕЧУ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ АБО З-ПІД ВАРТИ

Одним із центральних елементів криміналістичної характеристики злочину є особа злочинця. Вивчення даного елементу в криміналістичному аспекті та подальша розробка на основі цього практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності розслідування кримінальних правопорушень, традиційно входить до арсеналу криміналістичних засобів, спрямованих на боротьбу зі злочинністю [1, с. 3].

В першу чергу, криміналістику цікавить інформація, що дозволить визначити напрями і способи пошуку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, обрати найбільш оптимальні методи розслідування, з'ясувати мету та мотив його учинення, побудувати версії та спланувати тактичні операції, спрогнозувати поведінку особи в тій чи іншій ситуації, узагальнити відомості про осіб, які найчастіше вчиняють кримінальні правопорушення певного виду [2, с. 99].

На нашу думку, криміналістично значимими властивостями особи, яка здійснила втечу з місць позбавлення волі або з-під варті є: стать, вік, освітній рівень, сімейний стан, досвід злочинності діяльності, мотив учинення кримінального правопорушення, статус відповідно до неформальної стратифікації.

Стать. Результати вивчення нами кримінальних проваджень показали, що в переважній більшості випадків втечу з місць позбавлення волі або з-під варті вчиняють чоловіки – 94,7 % і лише 5,3 % жінки, що може бути обумовленим як фізіологічними, так і психологічними особливостями представників різної статі. Разом з тим, продовжують мати місце випадки, коли саме жінки є пособниками втечі з місць позбавлення волі або з-під варті.

Вік. Урахування віку особи, яка вчинила втечу з місць позбавлення волі або з-під варті, дозволяє зробити припущення про стан її здоров'я та фізичну підготовку, що, в свою чергу, має важливе значення для організації розшукової роботи, зокрема для визначення приблизної зони пошуку «по гарячим слідам», а також дозволяє обрати найбільш ефективну тактику поведінки з нею, визначити з